

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/sp:head#n1798>

4. Рішення ЄСПЛ у справі «Корбан проти України», заява 26744/16, від 04.07.2019 р., яке набуло статусу остаточного 09.12.2019 р.

УДК 343.56(043.2)

Рєпіна Є.Ю., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Сисоева В.П., к.ю.н., доцент

ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗАЙНЯТТЯ ГРАЛЬНИМ БІЗНЕСОМ

Гральний бізнес в Україні через його неймовірні прибутки завжди був одним із потужних джерел фінансування діяльності організованих злочинних угруповань. Його безконтрольність має великий вплив на формування тіньового сектора економіки, створює сприятливі умови для вчинення шахрайства, відмивання коштів, ухилення від оподаткування та хабарництва, підриває моральні засади суспільства, поширює серед населення, що «втягнулося», небезпечних психічних розладів та хвороб.

Індустрія грального бізнесу – це казино, гральні місця, букмекерські контори, тоталізатори, гральні автомати з грошовими або майновими виграшами, лотереї (крім державних) і розіграшів, пов'язаних з видачою грошових виграшів готівкою поза банківських установ чи у майновій формі. Крім цього, у наукових дослідженнях традиційно виділяють два основні напрями загроз, за якими гральний бізнес визначається таким, що може заподіяти істотну шкоду: 1) економічна безпека держави та системи господарювання; 2) морально-етична складова життєдіяльності людини та її психічне здоров'я.

Верховна Рада України видала Закон України «Про заборону грального бізнесу» від 15.09.2009 р., де у ст. 2 зазначено: «В Україні забороняється гральний бізнес та участь в азартних іграх» [2]. Також однією з цілей заборони грального бізнесу в Україні, як це вказано в преамбулі однойменного Закону, є захист моральності та здоров'я населення. Частина 1 ст. 3 цього ж Закону зазначає, що «до суб'єктів господарювання, які організовують і проводять на території України азартні ігри, застосовуються фінансові санкції у вигляді штрафу у розмірі вісім тисяч мінімальних заробітних плат з конфіскацією грального обладнання, а прибуток (дохід) від проведення такої азартної гри підлягає перерахуванню до Державного бюджету України» [2]. На даний момент, зайняття гральним бізнесом визначається як найбільш суспільно небезпечне злочинне діяння тимчасово забороненої господарської

діяльності, що карається за ст. 203² Кримінального кодексу України. Проте, відповідно актуальних нормативно-правових актів, що регулюють дане питання, санкцією передбачається лише штраф, що навіть у найвищому розмірі не є достатнім покаранням для виправлення осіб, що вчинили злочин та для попередження нових.

Злочинні кошти, залучені в індустрію грального бізнесу, не можуть бути легалізовані у виді прибутку грального закладу чи виграшу від участі в азартних іграх в силу законодавчої заборони останніх. Таким чином, використання у гральному бізнесі доходів, отриманих злочинним шляхом, не надає правомірного вигляду володінню, використанню, розпорядженню такими коштами або майном, їх набуттю, що є спеціальною метою злочину, відповідальність за який передбачено у ст. 209 КК України [1]. Підтвердженням правильності цього твердження може бути тлумачення, викладене у п. 18 постанови Пленуму Верховного Суду України від 15 квітня 2005 р. № 5, де вказується, що використання коштів або іншого майна, одержаних унаслідок вчинення предикатного діяння, при здійсненні незаконної (у тому числі злочинної) діяльності не утворює складу злочину, передбаченого ст. 209 КК України, оскільки в цьому разі їм не надається легального статусу [3]. Скулиш В.Є. обґрунтовує суспільну небезпечність грального бізнесу для національної економіки через його тісний зв'язок із легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом [4]. Зайняття гральним бізнесом дуже часто супроводжується легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, тобто по суті його можна вважати виявом організованої економічної злочинності.

Отже, питання грального бізнесу залишається відкритим, оскільки продовжують функціонувати деякі підпільні організації Крім того, стрімко розвивається онлайн індустрія грального бізнесу, що активно рекламується та пропагандується в мережі Інтернет. Правоохоронні органи часто не забезпечені потрібним інструментарієм для здійснення протидії вказаним злочинам, і саме це створює складнощі щодо їх виявлення та розкриття. У зв'язку з цим необхідним є вирішення сукупності першочергових завдань. Перш за все, потрібно здійснити якісне доопрацювання і зміцнення нормативно-правової бази в цій сфері. На законодавчому рівні повинні бути чітко визначені компетенція і відповідальність кожної структури, що входить у систему протидії гральному бізнесу. По-друге, потрібно звернути увагу на особливий напрямок – профілактичні бесіди в групах підвищеного ризику, таких як школярі та пенсіонери.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 14.04.2020).
2. Про заборону грального бізнесу: Закон України від 15 трав. 2009 р.

№ 1334-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1334-17/ed20200227> (дата звернення 14.04.2020).

3. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Постанова пленуму ВСУ від 15 квіт. 2005 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-05> (дата звернення 14.04.2020).

4. Скулиш В.Є. Правопорушення у сфері грального бізнесу як загроза економічній безпеці країни. *Вісник ВСУ*. 2004. № 12. С. 41–44.

УДК 343.2(043.2)

Сінявін В.В., студент,
Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна
Науковий керівник: Новікова К.А., к.ю.н., с.н.с.

ДО ПИТАННЯ ПРО МОДЕЛІ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ДЛЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Інститут заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб, було введено у вітчизняне законодавство задля його приведення у відповідність до Конвенції ООН проти корупції та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (у частині відповідальності юридичних осіб). Слід зазначити, що на сьогодні у науці кримінального права однозначно не вирішені питання, пов'язані із правовою природою цих заходів, та їх співвідношення з кримінальною відповідальністю. Багаторічна дискусійність зазначених питань викликала необхідність проаналізувати зарубіжний досвід у сфері регламентації моделей юридичної відповідальності юридичних осіб.

Як зазначає професор М. І. Панов, існує три основні моделі досліджуваного кримінально-правового інституту: 1) юридична особа на рівні з фізичною визнається суб'єктом злочину і підлягає кримінальній відповідальності; 2) за умови, що фізична особа вчинила злочин в інтересах юридичної особи, до кримінальної відповідальності притягується фізична особа, а до юридичної особи застосовуються заходи кримінально-правового характеру; 3) за умови, що фізична особа вчинила злочин в інтересах юридичної особи, юридична особа притягується до адміністративної відповідальності.

Перша модель. Реалізовується Францією, Сполученим Королівством, Австрією, Бельгією, тощо. Розглянемо цю модель на прикладі кримінального законодавства Франції більш детально. Стаття 121-2 КК Франції визначає, що юридична особа, окрім держави, підлягає кримінальній відповідальності за злочинне діяння, скоєне на її користь органами або представниками юридичної особи, а згідно ст.ст. 121-4 та